

РАДА

Ціна окремого № 3 коп.

Рік перший
№ 6.

Адреса редакції і головної контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6.
біля Золотих воріт.

Телефон 1458.

Умови передплати:

З приставкою і пересилкою: до кінця року 1 карб. 70 коп. на 1 міс. 50 коп.

За кордон: до кінця року 3 карб., на 1 міс. 80 коп.

За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодячі, переходять в редакції 3 місяці і видаються авторам їх коштом, а дрібні замітки йдопса одразу звиваються.

Умови друкування оповісток:

За рядок попереднього тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платити за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

газета політична, економічна і літературна

виходить щодня, окрім понеділків.

У Києві. Четверг, 21 вересня (сентября), р. 1906.

Ціна газети

„РАДА“

з доставкою і пересилкою з 15 вересня до кінця року

1 карб. 70 коп.

ВОДЕСІ

приймається передплата, оповістки і продається на роздріб газета „РАДА“ у Олександра Корвиченка Ніжинська вул., № 50, кв. 3.

Вийшла ВОСЬМА книжка місячника

„Нова Трояда.“

В її надруковано оці статі:

Кримський А. Бейрутські оповідання П. Соломоновича або Соломон у снідниці.— Грінченко Б. Старі пісні. Вірші.—Калельгородський П. Сільський пролетаріат в Кубанщині.—Григоренко Г. Чи по правді? Оповідання—Старий М. Зо мли минулого. Уривки спогадів.—Чермасенко С. Ніч. Вірші.—Чернявський М. Хліб наш па сусідній. Нарис.—Бондаренко І. Велике повстання англійського народу.—Доманіцький В. Новознайдені поезії Т. Шевченка.—Брандес Г. Анатоль Франс. Пер. Н. Г.—Грінченко Б. Іванові Франкові.—Ярошевський Б. За кордоном: закордонна політика Германії.—Вільгельм II і російські справи.—Німецький імператор і англійський король.—Шахрайства в німецькому колоніальному уряді.—Грансваальська конституція.—Останні рахунки бурської війни.—Англійське та французьке громадянство і російські події.—Конституційний рух на сході.—Бібліографія. I. Б. Лешкий з глибокої душі. В. Лешкий. По дорожжю життя. П. с.—М. Драгоманов. Розвідки про українську народну словесність і письменство. Том III. Б. Грінченка.—Харузин Н. Етнографія. Лекції читанні в Імператорському московському університеті. IV. Вривання. Харузин В. Матеріали для бібліографії етнографічної літератури. В. Д. П. Українська преса. III. Що є по журналах: „Записки Наукового товариства і Шевченка“, Т. LXXVII.—„Зоря“, ч. 5—6.—„Літературно-Науковий Вісник“, VIII. „Світ“, ч. 9—13.—„Українische Rundschau“, №№ 7—8.—„Український Вісник“, №№ 9—11.—„Хроніка Наукового Товариства і ім. Шевченка у Львові“, вип. I—IV. Нові книги. З причин од редакції незалежних ця книжка „Нова Трояда“ співзвучна і вийшла без українського і російського оглядів.

Редактор Сергій Єфремов.

Видавець Євген Чиналенко.

Театр „СОЛОВЦОВ“

Сезон 1906—1907 р.

Дирекція І. е. Дуван-Торцова.

У четверг 21 вересня ввечері „ВИШНЕВІЙ САДЬ“, п'єса на 4 дії А. П. Чехова. Початок у 8 годів ввечері. Ціна на місці звичайні.

Голова. Режисер Н. П. Івановський.

У п'ятницю 22 вересня вдруге—„ВОПРОСИ ЧЕСТИ“, п'єса на 4 дії і 5 одній Льва Жданова та Гена.

У суботу 23 вересня виставлятиметься вперше нова п'єса Готвальда „ПРИВАТ ДОЦЕНТ“, ком. на 4 дії (а університетського життя).

У неділю, 24 вересня, ранком для шкільної молоді по значно зменшеному цінам (від 10 коп до 1 р. 50 коп.) „ГАМЛЕТ“, трагедія на 5 дії В. Шекспіра. У ввечері втретє „ПОЛУДБЬ“ ком. на 3 дії Марселя Прєво.

У понеділок 25 вересня загалом-приступний спектакль „БЕЗУМНА ІЮЛКА“ ком. на 4 дії Кисельовського.

Кассу театру відчинено щодня від 10 год ранку до 3 г. дня та від 6 год до кінця спектаклю.

Голова. респорядчик. Н. Ізвольський

Театр Т-ва Грамотности.

Сезон 1906—1907 г.

Дирекція І. е. Дуван-Торцова.

В четверг, 21-го вересня, вдруге „ПОТОНУВШИЙ КОЛОКОЛЬ“, драматична казка на 5 дії, Гауптмана, переклад Бурина. Початок у 8 год. ввечері Режисер Н. е. Савинов. В п'ятницю, 22-го вересня, вдруге „ЕВРЕИ“ на 4 дії Чирікова. В суботу, 23 вересня, уперше нова п'єса Бракко 1) „ПРАВО НА ЖИЗНЬ“ на 3 дії, пер. Миревич. 2) Мивіатори А. Чехова: а) „ЗЛОУМЬШЛЕННИК“ б) Хирурґія. В неділю, 24-го вересня, ранком по значно зменшеному ціні: „АВДОТЬІНА ЖИЗНЬ“ п'єса на 4 дії Найденкова, у ввечері в третє „ПУЧИНА“ драма на 4 дії Хеєрманса. 2) „ГЕРОЙ“ ком. на 3 дії тома перекл. Шмідта. Кассу в театрі відчиняють з 10 годів ранку до 3 годів дня та з 6-ти годів до кінця вистави.

Городський Театр.

Російська опера під управою М. М. Бородає.

В четверг, 21-го На користь скорої медичної допомоги у Києві при участі дд. Коваленко, Леліної, Стефанович, Турчанової, дд. Акімова, Вауковського, Гриньова, Ковалевського, Мосіва, Сокольського „НАРМОН“, муз. Біає.

Початок в 7½ год. ввечері.

В п'ятницю, 22 вересня, при участі дд. Горнової, Гуциної, Князевої, Леліної; дд. Врайніна, Дисненка, Ковалевського, Махіна, Павловського, Сибірського, „ЕВГЕНІЙ ОНЬ-ГІНЬ“, муз. Чайковського. В суботу, 23 вересня, при участі дд. Горнової, Клопазовської, Леліної, Менгер, Турчанової; дд. Варягіна, Вауковського, Гриньова, Дисненка, Ковалевського, Мосіва, Сибірського, Енгель-Крона „ГУГЕНОТЫ“ муз. Меллерберга. АНОНС. В неділю, 24-го вересня, ранком оп. „ФАУСТ“ (з Вальдурґівією пічєю) муз. Гуно, ввечері оп. „ПІНОВАЯ ДАМА“ муз. Чайковського. В понеділок, 25 вересня, на користь 2-ї гімназії г. Києва оп. „КНЯЗЬ ІГОРЬ“, муз. Бородина. 407—1

ВЛАСНИК ФІРМИ

Котляров Черноголовкин І. Ф. Котляров,

Київ, Хрещатик, 36, проти Лютеранської вул.

повідомляє шановних покупців, що магазин значно поширено й наведено багачкою новини осіннього та зимового сезону: шовкового, шерстяного та бавовняного краму; сукна, трико, драпу, шерстяних хусток, одялу, ниліміт, тюлю та полотна загрянничих і російських фабрик; в магазині можна робити замовлення на жіночі й чоловічі зверхні вбрання; формені матерії на одж усіх відомств, а також для учнів вищих та середніх учених закладів, за ціни, нижчі од усіх, що є в городі Києві. 3-5 220

ПОВИХОДИЛИ НОВІ КНИЖКИ:

І.

Б. Грінченко.

Соняшний Промінь.

Повість.

Ціна 70 коп.

II.

Б. Грінченко.

Народні вчителі і українська школа.

Ціна 4 коп.

III.

ЯК ЖИВ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД.

(Коротка історія України).

Ціна 3 коп.

IV.

Про державний лад у всяких народів.

Переклад М. З.

Ціна 8 коп.

Продаються в кангарні „Київської Старини“ (Безаківська, 8).

За згодою видавців, передплатникам „Громадської Думки“ висилатиметься часопис „РАДА“

Київ, 21 сентября 1906 року.

Чи Реакціонери хочуть, щоб Росія вернулася назад до тих порядків, під якими вона жила поперед і під якими вона по малу дійшла до такого становища, що далі вже так жити не можна. Але ім, реакціонерам, жити було можна й за старого ладу і дуже добре жити. Як би ж його вернути цей лад назад? Найкраще було б зовсім скасувати закон про Державну Думу і всю справу порядкування найбільшого в світі імперією знову віддати до рук тим, хто вже показав як вони вмють се робити. Однак скасувати Думу не то не легко, а й зовсім таки не можливо. Хоч і які заслужені всі реакціонери, але й вони вже се розуміють.

Так що ж робити? Має бути друга Державна Дума і треба подбати про те, щоб вона була не така, як перша, але була тим покірним телятком, що дві матки сеє: і від народу має довіряти, і від бюрократії прихильності. І дбають з усієї сили і всякими способами: народні маси засипаються чорносотенними прокламаціями, люде, які могли б стояти на перешкоді, усуваються і т. и.

Все робиться, щоб людська сила може зробити, аби тільки пощастило.

А як не пощастить? А як і друга Дума не буде покірним телятком?

Тоді роспустити цю і вибрати третю.

А як і третя?

Не диво, що серед таких думок і непевности реакціонери хапаються тепер за такі способи, проти яких сами колись завзято повставали.

Вони хочуть перемінити виборчий закон, зробити його—демократичнішим.

Реакціонери й демократизм,—се якось не пасує одно до одного. Але на світі буває й таке.

Перша Державна Дума була такою опозиційною—гадають собі реакціонери—через те, що до неї потрапила непокірна інтелігенція. Коли б же пішла туди мужицька маса,—було б инше.

Значить треба пустити до Думи мужицьку масу і перемінити виборчий закон так, щоб було вселюднє голосування.

Усі поступові люде в Росії давно вже стоять за вселюднє голосування і вони можуть тільки радіти з таких заходів своїх неприхильників. Певна річ, що й нова Дума залюбки пристала б на таку переміну в виборчому законі.

Та чи запоможе це всім „істинно-руським“ реакціонерам? Нам здається,—ні.

Народні маси вже не ті, яких панове реакціонери знали поперед,—це виявила вже перша Дума. А

Дума, вибрана вселюдним голосуванням, виявить це ще більше.

Телеграми сповіщають, чому воля що позавчора на вулицях Петербурга роздавано листки: „Виборча програма“, яку виробив з'їзд „союза русского народа“.

Оце ж „праві“ партії вже починають виборчу агітацію, роблять її вільно, з'їздяться вільно.

„Союз русского народа“, як відомо, тягне за старим ладом, за старим безправ'ям. Всі інші партії, які бажають нового, конституційного ладу, нових прав, землі і волі,—всі ті партії вважаються за „ліві“, їх гуртом називають революційними.

Навіть партія „Народной Свободи“, яка по своїй програмі скрізь за-границю вважалась-би за дуже помірковану—у нас вважається за небезпечну: з'їзд її не дозволяють, зібрання закривають, а всяким служачим, навіть приватним (не кажучи вже про чиновників) погрожують повигодити їх за службу, коли вони будуть піддержувати партію „Народной Свободи“.

Які-ж це будуть вибори у Думу, коли агітація дозволена буде тільки „правим“ партіям; ім дозволяється навіть і сяти ворожнечу в одній часті народу проти другої (дивись чорносотенні листки й газети: „В'їче“, „Русское Знамя“ т. и.), а иншим партіям не дозволяють збиратись і забороняють до них поступати? Чи це будуть „вільні“ вибори у Думу? Чи це ті воли, які обцяв маніфест 17 жовтня і яких уже скоро рік дожидає народ?

Хоч чим небудь дошкулити.

До Росії прибудуть незабаром посланці (депутатія) від англійського народу. Прибудуть вони у Петербург, щоб з доручення англійського народу скласти привітання усім народім, що заселяють нашу державу.

Привітання те має бути виявлено голові бувшої Думи Державної С. О. Муромцеву та бувшим послом до Думи, яких, мабуть, буде запрошено на той час до Петербургу.

Посли від англійського народу везуть адрес (привітання), підписаний сімою лудей усього стану: там є підписи послів до англійського парламенту (Думи), найвидатніших учених, що вславлялись на весь світ, підписи заступників усяких спілок, товариств і т. д. Кажуть навіть, що разом з англійськими посланцями мають прибути також послы від народів ще й инших країн—від Франції, наприклад.

Невідомо ще, як складеться це врощисте свято, як будуть поведитись на цей час вороги волі народів Росії. Видомо річ, що така пошана до російського народу від освіченої і висококультурної нації, якою вважаються англії, зовсім небажана всяким „істинно-руським патріотам“ і вже є деякі признаки, що ці „патріоти“ будуть робити всякі заходи, щоб зганьбити оце справжнє єднання народів двох держав, вони будуть так чи инак виявляти зневагу до дорогих гостей. Ось уже є звістка про один з таких заходів: телеграф сповістив учора, що петербургський маршал (предводитель дворянства) не дав дозволу прийняти посланців англійського народу у залі „благородного собрания“.

Дивного в цій звістці ми нічого не бачимо. Адже англійський народ виявляє пошану через своїх посланців заступникам народів Росії, що були в Думі, а через них і всьому російському народові, а яким духом диме тепер на тих заступників російське дворянство видко хоч би з учинку курьєх дворян, що виклинули з своєї громади чотирьох бувших послів у Думі, і коли телеграфічна звістка правдива про чинючє петербургського маршала, то це тільки кладе ще одну пляму на „первое сословие“, а ваги єднання народів двох держав не зменшає. Та

петербургському маршалкові хочеться хоч чим небудь дошкулити!...

Гр. Сьогобочній.

Малехький фельєток.

Страх смерти.

Радісно сміється сонце і небо веселе, прозоре, блакитне.

На вулиці святкуючи гомонять люде, одпочивають, сміються... Десь чути п'яний регіт, хтось когось лає, хтось плаче.

Блідий, горбатий, дуже старий єврей похнюпивши голову йде здовш тротуару. Сива борода зависає мало не до пояса... брови понаніли зверху над очима... очі якось боязько озирать навколо. Видко, що ця людина вже чимало бачила глуму, чимало насильства знесла на своїх утомлених плечах.

Аж ось з-за кутка, перепиняючи старого єврея, хитаючись на всі боки, просто на його йде двоє п'яних, здоровенних добродіїв у червоних сорочках... Постаті високі, кремезні.

— Го-го!—реготуть вони і про відсьод дуже голосно розмовляють.

Єврей несамохіть звертає з дороги і обминає їх, сходячи на серед вулиці.

— Го-го! злякався... жид злякався...

Ей, ти, пархатий... ти... жиде... Го-го!

Єврей поспішаючись мало не біжить на той бік вулиці, і стара постать його безсило труситься... Він поспішається, і сива борода розмаялася од вітру на всі боки...

— Ей ти, стривай! побалакаємо! собако... пархата...

Очі старого єврея перелякано поглядають круг себе, немов шукаючи захисту.

Серце старого стукає так швидкошвидко... І враз увиходить в його душу безнадійне почуття страху за власне життя... Старими вухами він уже немов чує ззаду за собою галас цілої юрби, рев дикого, хижого стовпища...

Встає відразу в уяві недавня страшна картина... насильство, грабїж, кров дітей... стогін і лемент...

— А-а, нагадав давне... Хо-хо-хо! старий дурню, та ніхто ж тебе не чіпає...

І стоячи по цей бік, двоє п'яних реготуть хрипким голосом.

А близьенько на розі дозволено всімається велична постать городового.

А старий єврей уже забіг у якийсь двір. І як я дивився на цей випадок, чув цей п'яний регіт, бачив цю величну постать городового і нарівні з нею безсило старого єврея... його хибкі ступні... сиву, довгу бороду і страх смерти в його очах... мені робилось соромно, боляче за цих людей...

І я не міг собі навіть уявити цього страшного становища людини, яку пьють... во всіх боках...

І хотілося скрикнути голосно, так, щоб почувли цей скрик усі насичені, задоволені; горді, веселі...

— Слухайте ви... Та та ж не можна жити!

Л. Пахаревський.

3 газет та журналів.

* * * „Товарищ“ у № 64 присвячує вступну статтю мрійним надіям бюрократії і прихильності до неї газет.

Ми є тепер свідками дивно політичної машкарї. Державний корабель все більше та більше одходить од звичайного шляху і що хвилини може цілком загубити дорогу і втопити чимало своїх пасажирів, а люде, що називають себе вірними й довідченими капітанами, відмовляються віддати керування судном в інші руки. Вони вдають, що не бачуть ні страху кругом себе, ні власних своїх згубних помилок. Майже напередодні видання дочасних правил про воєно польові суди, міністр президент сказав кореспондентові одної заграничної газети, що в Росії тепер відносно спокійно. А покірні урядові газети вже два місяці невпинно доводять що опозиція помилується що до наслідків роспуску Думи. Що ж справді скоїлось у нас особливого після 9-го липня? Хіба це не ясно, що ми ледь „полінаєм“ ходома“ до бажаної мети! „Докази перед нами,—кричить „Россія“.—Настрії земельних сфер ледче чи може бути до вдобри лібералам. Гарне вражіння, яке зробив

лист Гучкова, також, звісно, не може їх захопити. Нарешті, зріст крайніх прахих партій також доводить до одчаю лівих визвольного руху. Чогож вони в такому разі радіють і на що надіються?*

Радити, дійсно, зараз немає чого, і чим менш за все може хвалитись бюрократія, що виправдує свої незвичайні заходи надією швидко заспокоїти країну. Але надіяється на перемогу поступової частини громадянства можна тепер більше, ніж коли то не було. Основою для цього зв'язується власне справедливості доказів більшої частини народних послів відносно майбутніх подій у Росії, що тепер цілком виявилось. Наслідком розпуску Думи є такай стій, з яким не може погодитись адекватний політичний розум нації, лишевобожевільні можуть доказувати, що нація не матиме сил цього стану обороти. Треба тільки, щоб широкі кола людності переконались, що окрім широго демократизму не має для Росії ніякого іншого шляху. І коли ми роздивляємось у події, то бачимо, що справа цієї свідомості швидко поповується наперед.

Послухаймо, що кажуть самі офіційні газети.

Вони наводять всі події, які наче б то показують, що громадська реакція швидко арозстає і, цілком несподівано, доходить до думки, що в новій Думі найбільшу вагу матиме... партія народної свободи. Важність цього доказу зовсім не аменшувється тим, що, як пишуть офіційні газети, «кадетні найкраще пристосовані до всяких потайних крутиств, які, на жаль ду-же часто бувають під час виборів.» До яких «крутиств» здатні ці люди, що їх ін-тереси борються «Росією», це ми знаємо з того, що виявив у Думі в своїй промові кн. Урусов. І не вважаючи на це вони не могли провсти у Думу ні одного свого кандидата.

«Новое Время» поповується ще далі. Останніми днями ця газета скільки разів повторяє, що нова Дума буде революційною і як що вона такою буде, то її за-певне зараз же розпустять. Чи можна краще виявити, що уряд сам признає повну невідчужливість своїх спроб? Скасти Думу, яка здовольнялася б тим, що проповували міністри в своїй декларації 13 травня, цілком неможливо. Значить не можна чекати, щоб боротьба аменшалась. А як боротьба між народом і бюрократією затягується, то вона ніколи не кінається на користь останньої,— це добре всім відомо!

3 російського життя.

— **Справа ради робочих депутатів.** До двух годин у день, 19 вересня, суд у справі ради робочих депутатів ще не почався. Дожидали Філіпова, якого ще не привезено з тюрми. Обвинувачених було 18 душ. Усіх, хто був у тюрмі, посадили з обох боків зали. Обороняють на суді: прис. повірний Соколов, Грузенберг, Моргулієв, Мали-тович, Ваунов та інші. Дожидають, що приде Александров, Пергамент та ще де-хто. Адвокати обстоюють за те, щоб справа розглядалась. Кужуть, що її прокурори цієї-ж думки. Людей в залі небагато, бо впускають не кожного. За для заступників газет дали тільки 10 місг. Будняков, в якому за-сідає суд, в середині і з окоза шиль-но стержуть. З тих, кого обвинувачу-ють, студента Тер-Мотганца роз-стріляли в Кронштадті разом з инши-ми 7 чоловіками. Між обвинуваченими є старший чоловік Шпанявський, якого вже 61-й рік. Серед присутніх на суді були: прокурор судової палати Камішанський, колишній посол до Державної думи Жилкин. Усі обвину-вачені з квітками. Адвокати, які оборо-няють обвинувачених, прохали, щоб справу не починали три дні Перенню зроблено. За цей час довідаються про попередню діяльність «словного» заступника Тройницького, члена горо-дської управи. Він був серед тих ин-ших членів управи, які назвали вибор-них від «ради робочих депутатів» злочинцями. Ці виборні звертались до

управи в жовтні (октябрі) минулого року. (К. Год.)

— **З'їзд партії народної свободи.** З'їзд партії народної свободи відбу-деться в Гельсінфорсі (Фінляндія). Так ухвалили на зібранні заступників пар-тії 19 вересня, в Петербурзі. (К. Год.)

— **Перша лекція професора Тарле.** На першій лекції професора Тарле (якого торік було тяжко поранили драгуни біля технологічного інститута в Петер-бурзі) заспнали квітками. (К. Год.)

— **Нова газета.** Цими днями виходить у Петербурзі нова газета «Грань.»

— **Останні звістки.** «Страна» повідо-мляє, що ходить така чутка, ніби Сто-ліпін лишається тільки першим міні-стром, а міністром внутрішніх справ буде Крижановський. Та сама газета подає звістку з певних джерел, що, хоч Герард і має зараз великий вплив, але ж Століпін не піде з своєї посади. (К. Год.)

— **Відозва до селян.** «Петерб. газ.» повідомляє, що урядово відозву до селян пише Гурко. (К. Год.)

— **Століпін одібрав люта,** в якому переіменовано всіх, хто постраждав під час революції та тих, кого ще ма-ють вбійти. Жандари вислідують руку листа. (К. Год.)

— **Чорносотенця засуджено.** У Петер-бурзі мировий суддя присудив посади-ти на 2 1/2 місяці до тюрми члена спілки «русского народа» Гагаріна за те, що він заарештував на узлізді Д. Пель-ца, якого вважав за небезпечного. Ви-явилось, що цього самого Гагаріна тягнуто на суд за другу справу, як убивця. (К. Год.)

— **Записка до міністра.** Цілоросійсь-кий з'їзд заступників спілки «русского народа» як оповіщає «Русск. Знамя», подав міністрові внутрішніх справ якусь таємничу записку з 21 пунктом. Що єсть в цій записці, невідомо. (К. Год.)

— **Ченці трусять.** Тих хто зараз при-буває до Соловєвського монастиря, до-бре обшукують. Цей обов'язок викону-ють з великою охотою самі ченці. (Русск. Сл.)

— **Мітинг на фабриці Мальцева.** На фабриці Мальцева в Петербурзі ро-бітники зібрались на мітинг. Прийшла поліція. І стріли свистом та камінням. Почалась бійка. Де-кого поранено та побито. Шпига, якого зловили робіт-ники, побила так, що він втратив пам'ять. (Русск. Сл.)

— **Нова партія.** Останніми часами в Москві говорять про заснування яко-їсь нової партії народців. Ця партія має обстоювати відродження країни на підставах конституційного ладу. Від инших партій вона одрізняється тим, що надає багато ваги національ-ним відносинам. Це буде одною з лі-вих партій. (Рус. Сл.)

— **Пам'ятник Гоголеві.** Комісія в справі будування пам'ятника Гоголеві по-становила зараз закласти фундамент пам'ятника, а на весну впорядити урочисте свято початку будування. (Русск. Сл.)

— **Справа Фидлера.** Відомо «справа Фидлера (під час військового повстан-ня) розглядатиметься на суді не раніш, як у грудні (декабрі). (Русск. Сл.)

— **Становище «окраїн».** Становище «окраїн» вважається зараз за цілком безнадійне. Мають незабаром склика-

ти комісію, щоб поміркувати, як мож-на втихомирити життя народів, які живуть у Росії. Головою цієї комісії мають призначити фінляндського ге-нерала-губернатора Герарда. (Волньє).

— **Порт-артурська справа.** Порт-артур-ську справу, напевно, буде скінчено тим, що генерала Стесселя скинуть з його посади. (Вол.)

— **Земські начальники тінають з посад.** Останніми часами, жахаючись неспо-кою серед селян, земельних розрухів і табого иншого, навіть давні земські начальники саратовської губернії ті-кають зі своїх посад. Покинули служ-бу, наприклад, добр. Готовицький, Будшув та ин., а на їх місце при-значають маленьких чиновників. Зи-раєсть аж 70 вільних посад, а по-даєть на їх тільки 19 чоловік. На-віть маленькі чиновники не вважа-ються прийнятні до рук «бразди прав-дливості» в справі втихомирювання се-лян. (Прив. Кр.)

— **Селянські розрухи у Вятській губ.** У Мадмжському повіті Вятської губ-ернії почались надзвичайно великі селянські розрухи. Кажуть, що поста-ло більше, як 70 сіл та присілків. Вбито справника та 8 стражників, помішника справника поранено на смерть. Судове начальство, хоч і по-їхало туди, але мусіло повернутись назад, селяне захопили всі шляхи та переходи. Від повітового начальства немає жадних звісток. Боятсья, що їх спіткала страшна доля. Розміри розру-хів поширюються до дня. Начальство впроважає карательні експедиції. (Прив. Край.)

— **Американец у Тамбові.** Америка-нець, д. Воллінг оглядаючи Росію, прибув до Тамбова. Він почав огля-дати город та знімать фотографії ріж-них місцевостей і в городі і біля його по сусідніх селах. Тоді поліція при-мусила д. Воллінга вихати за 24 го-дини з Тамбова, д. Воллінг швиденько вїхав до Москви. (Прив. кр.)

— **Про вибори до Думи.** Питання про вибори до Думи буде рішено цими днями. Вибиратимуть уповажнених на-певно в грудні, а послів у січні. Ви-биратимуть не одночасно. Попереду будуть вибори по найбільше спокій-них місцевостях. (К. Р.)

— **Побідоносцев слабує.** Знову Побі-доносцев слабує. (К. Р.)

— **«Двадцятий Вєть» не виходить.** Століпін не дозволив, щоб знову ви-ходила петербургська газета «Двад-цятий Вєть».

— **Арештовано агітатора.** У Мінську солдат арештували агітатора, який ходив у офіцерському вбранні. Єсть чутка, що його судитиме військової суд. (К. Р.)

— **Горе газети «Россія».** Газета «Рос-сія» вже витратила казенну грошову запімовку і через те зменшила число співробітників. (Черноз.)

— **Справи, за які судять у Двинську воєннополімейним судом.** В обов'язковій постанові дочного генерал-губерна-тора города Двинська показано за які справи, судитиме військової полевий суд: 1) за бунт проти найвищої вла-сті і державну зраду; 2) за убивство або за замахи на убивство вартового салдата або кого з поліцейських вар-тових а також за напад на вартового або військової караулу; і за те що зма-гатимуться із зброєю в руках військо-вому караулові, військової та звичай-ній поліції; 3) за убивство або за за-

мах на убивство урядових осіб і всякі проти них насильства, учинені під той час, як ці особи справляли свою службу; 4) захоплення, грабування або зруйнована кріпости, залізничної колії, військового начиння, залізничної колії, вагонів та паровозів, а також прикмет, розставлених задля безпечности їзди залізницями та пароходами; телеграфів або телефонів, що служать на користь громадянству і урядові; державного банку і казначейства, присутствених місць або заснованої за дозволом на-чальства громадської та акціонерної інституції; 5) за визволення арештан-тів од сторожі через насильство над сторожею, або через псування того місця, де тримали арештантів; 6) за звивання для насильства вибухових річ-ей і знаряддя; 7) за протирядово агітацію і розповсюдження забороне-них відозв серед війська та поліції; 8) за навмисне руйнування і псування, водопроводів, містків, гребель, шлю-зів, водних сплустів, колодязів, доріг; бродів, та всяких инших річей при-значених за-для їзди, переправи, пла-вання військового харчу чи кор-му; 11) за насильство над особою або пошкодження чужого добра або за те, що силоміць увійшли в чужу будівлю і за замахи зробити сі діла гуртом че-рез ворування релігійне, національ-не або класове або через пущені серед людей зброючі чутки; 11) взагалі за злочинства, які або через місце, де їх зроблено, або через особу злочинця, або через обставини, при яких зроб-лено, генерал-губернатор признає осо-ливо небезпешними з державного чи громадянського погляду; 12) за образи і видиму неповагу до «присутствених м'єст» і до чиновників, як вони роблять своє службове діло; 13) за самоправне захоплення власті і за писання фаль-шивих указів або наказів чи инших паперів, що виходять од уряду; 14) за крадіжку паперів або річей з «присут-ствених м'єст», за ламання печатей та знищування постановлених од уряду знаків. Таким робом за всяке злочинство можна віддати під военно-польовий суд. (Кіев. Голось.)

3 українського життя.

— **Страйки і арешти в радомисьсько-му повіті.** 17 вересня в тюрму в Ра-домислі привезено п'ятьох селян, арештованих у с. Заболотті, радомисль-ського повіту. Арештовано їх ось че-рез що: в тому селі є економія д. Вержбицького. Селяне, що копали в економії картоплю, застрайкували, ви-магаючи, щоб їмкам платили 50 коп. у день, а чоловікам — по 75 коп. Коли поміщик, не згодившись заво-дольшити заболотня, покликав робіт-ників з инших сіл, то заболотняне не пустили їх до роботи. Тоді поміщик звернувся до поліції. З'явився прис-тав та стражники. «Втихомирююч» селян, вони й заарештували п'ятьох ніби привідників до страйку. Попав між арештованих навіть староста того села. Що буде з арештованими далі — поки невідомо? (Від власн. кор.)

— **Згорів театр.** В Одесі згорів

найстаріший театр. Під час пожежі провалилася стеля. Загинули члени вільного товариства: доцент Голішев-ський і студенти Воронин та Рапо-порт; тяжко покалічило двоох пожар-них. (Т. А—во).

— **Арештовано в Мелітополі** козака з Чернігівщини, що пограбував у ко-стиянковському кредитовому товари-стві 5600 карбованців. Він признався що справді забрав гроші. (Т. А—во).

— **Суд у Херсоні** суджено селян села Дудчина і Гаврилівки херсонсь-кого повіту за те, що в декабрі ми-нулого року напали на хутір поміщи-ка Крижовейна (тоді держав його в посесії Смирнов) і вабрали 4 тисячі пуд. хліба. Обвинувачених було 97 душ, так що не могли вони помісти-тися там, де звичайно відбувається суд, а суджено їх в народній авдіто-рії. Всі вони признались, що забрали хліб. Було багато свідків. Суд ішов, 15 і 16 вересня. Присуджено: Карпа Мороза, Ісака Смола і Єлисея Шуль-гу на 1 1/2 роки в рещтанські роти, віднявши всі права, 45 душ на вісім місяців у тюрму, теж віднявши всі права; 14 душ на 2 місяці в тюрму, не віднімаючи прав; 34 душі випра-дано. (О. Л.)

— **Втрати від теперішнього погрому в Ромні** та від пожеж дуже великі. Офіційно засвідчено, що роменські торгово-промислові підприємства втратили 3 мільйони карбованців. (Черн.)

— **Помени.** В містечку Коростишіві Радомисльського повіту, в маєтку князя Горчакова, згоріла воловня і 4 скирди сіна. Думають, що підпалено. (Вол.)

В **Роменському** повіті знову почалась пожежі і чорносотенці пишуть та роз-дають прокламатції про те, що ніби то підпаляють «демократи» та «жиди» (Черн.)

— **Душегубство.** З Полтави телегра-фують, що в хуторі Сокильському вбито сеюю з шістьох душ; тяж-ко поранено пастуха й наймичку. (Т. А—во).

— **В Одесі** члени «союза руских людей» напали і навіть убивали людей. Через це в «правлений союза» стався роскол. Десять членів з двад-цятюх вимагали, щоб одібрано зброю в так званої білої гвардії і далі по-боротися з «кроволю» мирним спо-собом. Але загальні збори на це не згодились, а Коновичини телеграму авелив зараз же виключити тих де-сятьох з «союзу». (Черн.)

— **Школи в Полтавщині.** Рок 1905 в полтавському повіті було 165 шкіл; з їх: міністерських—3, земських—81, церковних—81, і шкіл грамоти—51. Цікаво те, що більш як за 30 років міністерських шкіл не побільшало: як було три, так і досі 3. (Черн.)

— **Сахарні в Київщині.** За рік 1904—1905 в Київщині стало 4 нових са-харні; робітників на сахарнях у той час працювало 35,276 душ; сахаро-ра-финаду зроблено більш як п'ять з по-ловинною мільйонів пудів, а сахару дрібного 15 мільйонів 202 тисячі пудів. (К. Р.)

— **Земське пояснення.** Щоб люде швид-че полатили земські податки, «Пол-тавська Земська Газета» надрукува-ла пояснення, куди і на що тратяться земські гроші. З приводу цього газета «Черновець» пише, що таке пояснення навряд чи запоможе справі, бо не пла-

Наука.

Людей у церкві повно. Церква—го-родська, та гарно в її так. Громо-винне світло сие, свічки палають, об-рази блищать, а еполети на павах, ризи на батюшках так і мигтять. Ба-тюшки кадят та:

— «Сей день, его же сотвори Гос-подь, возрадуемся и возвеселимся в оный!»

Півні:

Христос Воскресе!...

Люде так і ворухались, зодів так і шамтять на їх: христосуються, цілу-ються... Весело. Так і всміхаються всі.

На дворі, на сіднях, по боках, теж ворухались люде. Тільки ці лю-де не всміхаються вже, не радіють. Ці, мабуть, не чують «возрадуемся і возвеселимся». Ці, пообдирані позгорб-ловані, простягають руки до кожного та тільки:

— Христос Воскресе!... Подайте, що милость ваша!

Між ними і одна молодича стоїть, теж обдірана така, та така худа бліда. Перед молодичею — дівчинка малесеньва, в лахмітті в якумує, та в чобітках, що так і червоніють палючки з їх. На дворі холодноенько, вітрець проймає, і воно, чорнобри-веньке, мабуть не помаду змерзло, бо пічки ті, кругленькі, сині-сині, оче-нята карі, повні слізок, а само аж на місці не встоїть: одно ніжки ті то сюди то туди ворочає, а рученятка свої, манісінькі, одно до живітка під-лохмітлячко стромляє, одно стром-ляє.

Молодиця оце дивиться на дів, та й собі: і пригнеться инший раз оце, і голову схватить на бік, і рот роззявить, та й нічого, почервоніє тільки.

Кашлянула, та й собі таки—тільки так не сміло:

— Здр... Христос Воскрес... з праз-ником з свягим будьте...—та й руку простягла таки.

Ніхто нічого їй, тільки дід один з хрестами на груді:

— Пху! І сорому нема їй!... Хай уже ми...

Молодиця почервоніла зразу так, далі затудилась полою...

— Боже мій, Боже мій—каже—хи-ба-ж хто й повірить, що тобі горе? Хиба-ж хто й повірить, що ти тільки раз учора годувала дитинку скориноч-ками?...

— Молода, не каліка, — дід їй,— заробила-б... і нам би не заважала отуг.

— Мої рідні! — Молодиця йому— де ж би я заробила? Я-ж ждала, я-ж виглядала... Що ж я робитиму, коли е нас... і без діток е.

Молодиця втерлась, помовчала, далі:

— Було б у мене що, була б ха-та, чи й б виглядала наймів отих?... Чи я б оце стояла тут... Боже мій!...

Молодиця знов полу до очей: — Умер... умер покійний-чоловік... доб-ре й зробив.

— Ну, киснеш! — визирівся дід з хрестами — хтось подивиться на тебе оде.

Молодиця перехлипала, постояла, подивилась кругом, пригнулась ще ра-

зів з скільки, далі до дівчинки:

— Парасю, моя дитино, проси ти!...

— Мамо, я змеззла, — дівчинка їй.

— Проси, моя дитино! Христос Воскресе, кажи. Тобі аручніш.

Дівчинка:

— Мамо, я їсти хоцу.

— Ну ото-ж і кажи: їсти якою, кажи, удатися ні в щію.

— Слатки хоцу, мамо.

Мати аж з серцем на неї:

— Проси, я тобі кажу, зраз!

Дівчинка:

— Воюю.

Проси!... Христос Воскрес, кажи. Ось пан іде... зраз!

Дівчинка:

— Хя... Хлостос... Воскрес...—та й затудилась палючками.

— Чому же ти руки не простягла ото? Ну їй!... Руку сюди! Отак держи!

Дівчинка:

— Змеззала он... змеззала так, а вони... а вони...— одвернулася до рундука, запла-кала. Плаче так гірко, аж здригається вся.

Дивиться мати. Сльози тільки кап-кап у самой. Зітхнула, подивилась сю-ди й туди, та знов пригнеться да-вай.

Пригналась пригналась—нічого.

— От, Боже мій—каже.—Ходім, Па-расю, між паски ще.

Взяла за ручку, веде...

— Пра-а-здиноків пра... здинь—чутелься з церкви.

Пасок коло церкви багато, та все такі жовті. Поміж пасками лихтарі

горять скрізь, люде стоять, гомін... Мати каже:

— Ну, підходь, Парасю... до жінки до тії.

Христос Воскресе, кажи. Дівчанка мов не чує.

— Мамо, он спідицька гарна яка в дівчині!

— Христос Воскрес, кажи!

— Мамо, он паска яка, а яєчка які... червоної, дивиться!—показує, та аж осміхається.

— Я тобі... Я тобі що кажу?—гні-вається мати.

— Що там? Куди прешся? Народ!— прогонить їх поліціант.

Ось трохи згодом реуть дзвони—паски святить. Забирають люде, не-суть. Молодиця дивиться — стоїть, тільки слъвои грають їй.

— Мамо, ходімте все й ми,—каже дівчинка.

Мати за ручку її, похнюпилась, їдуть.

Люде скрізь так юрбами й сунуть. Звончики скрізь такі торохтять. Дзвони реуть десь. Майорять хляки ули-цями. Громова сие. А на небі а ні хмариночки; зорі тільки миг-миг.

Дійшли до базарю, стала мати, ду-має.

— Мамо, ходімте все!—каже дів-чинка.

— Куди підемо?

Мати скривилась, за ручку дівчин-ку, та під крамінцю на піддашя.

— А чом ти не слухалась, як я те-бе навчала? Казала: проси! А ти слу-халась моєї науки?

Мати помовчала, нахлилась і при-горнула дочку.

— Моя дитино!

Дай хоч поцілую тебе!

А. Тесленю.

Же святі горшки ліплять.

(Про потребителньні крамінці)

— «Дай мене, як хочеш, тільки не лай мене крамарем!—таке прорівія було у наших прабатьків, вільних ко-заків та осілих селян-хуторян. Кра-марювати, торгувати чим-небудь—вва-жалось ганебною річю: це, мовляе, жидові, вірменові чи ще-там кому з найзжих може й личить, а вільному українцеві не гоже до того братися.

Так було воно колись в давню давни-ну, поки достатки у людей наших не зубожіли, поки земля не мала вели-кої ціни, бо було її навкруги вільної, скільки тільки оком засягнеш, поки ліси стояли неоходими, а річки повно-водні, і скрізь—і в полі, і в лісі воді не-числена сила була усіячнини, чого тіль-ки потрібно було для людського без-турботного поживання; і меду в лісах, просто в душлах, і звіра та птиці як хмари, і риби аж товсто по річках та по ставках. Найголовніше, за що чо-ловік тепер зранку до ноча не покла-даючи рук б'ється, —за те, щоб був шматок насущного йому та дітям,— тоді людям голови не запаморочува-ло... Ну, а коли чоловік і найдений і на-

тять земських податків, здебільшого, не ті, що не знають, куди ці гроші йдуть, а навпаки, саме ті, що дуже добре це знають, бо більша частина земських недоплатків на великоземельних власниках.

Священни в університеті. Під час страйку в Диканьці в маєткові Кочубей, між іншими арештовано було і о. Костянтин Товкача, але скоро випущено. Тепер він прохає, щоб з його знано рясю і записався студентом на юридичний факультет харківського університету. (Черн.)

Грабування. У Винницькому повіті таке пішло зlodийство та грабування, що уночі страшно з хати вийти; а про те щоб поїхати куди вночі, то й думати нема чого, бо не тільки обдурять, а ще й життя позбавлять. Та навіть і в хаті не дуже безпечно сидіти, бо лаять по хатах і грабують. А надто тепер люде бояться, як знову стали на волі відомі злодії й душогуби, що по весні цього року вбили єврея Влехпана, його жінку та двох дочок і потім пограбували: забрали більш як 20 тисяч карбованців грошми та ще багато всяких дорогих речей. Цих душогубів тоді ж усіх шиймано; одного вбили селяне з Янівки, а останніх посажено кого в винницьку, а кого в кам'янецьку тюрму.

В початку цього місяця четверо душогубів цих утекло з винницької тюрми. Одного ж шиймано, а троє гуляють на волі і грабують людей.

А втекли вони так: виведено рещтантів на прохідку; двоє доглядачів пильнували їх. І ось у цей час четверо душогубів взяли одмікнули лавню (баню), ускачили туди, позбавили з ніг кайдани, попереджалися в одержу, що вже там їм хтось наготував, димарем вилізли на горіще, пробрили дірку в залізному дахові, вилізли на дах, долізли до тюрменного муру, прив'язали вірвовку, що з'язали з подраної рещтанської одежі і по тій вірвовці спустилися з муру на міський майдан. І все це зробили вони в день і ніхто не помітив.

Вибравшись з тюрми, злочинці знову взяли грабувати: вже пограбували в Браїліві кзюндза Гутовського, в селі Махнівці шкालню і ще декого.

Через це все люде страшно боються.

В Ромні та в роменському повіті останніми часами дуже багато трусів та арештів. У роменській тюрмі тепер 75 політичних в'язнів. Печота в тюрмі страшна. Сидіти в тюрмі тепер дуже тяжко, бо годують недобре і в багагях немає теплої одежі. (Черн.)

Нове товариство. В Ромні незабаром почне свою роботу товариство взаємної допомоги учителів народних шкіл.

У Києві.

На вищих комерційних курсах Довнар-Запольського. Директор вищих комерційних курсів Довнар-Запольський вдав до городского голови з проханням, щоб він телеграмою до міністра внутрішніх справ та до міністра торгівлі і промислу, підтримав його колишнє прохання. Д. Довнар-Запольський прохав попередеру міністерство, щоб слухачів вищих комерційних курсів не брали в салдати (слухачів, що цього року мають іти до

приїому в салдати на курсах 23 чол.) і записати його курси, до таких шкіл, учні яких увільняються від набору (до ст. 61 уставу про війн. пов.).

В городській управі. Председатель комісії, що дає про освітлення городу, д. Буковинський подав до городского управі доклад, в яким просить назначити окремого контролера, щоб доглядав за освітленням городу як електричним, так і газовим, а найбільше за керасиновим—по краях городу. Д. Буковинський каже в своєму докладі, що без окремого контролера не можна обійтись через те, що тепер багато ліхтарів зовсім не засвічують, або як і засвічують, то не на ввесь той час, що вони мусять світити.

Заява Н. Ф. Страдомського. Член київської городской управі Н. Ф. Страдомський подав городской голові заяву про те, що город має багато землі (більш як 5 тисяч десятин без лісів), за якою нема доброго догляду; д. Страдомський пропонує д. Клодпермана, який сповняє доручення других виділів, призначити тільки для земельної комісії.

Серед городських робітників. Уповаженні від півтори тисячі городських на пристані робітників: Микола Біляїв, Олександр Тиняків і Кузьма Вубуві подали городской голові прошення, де кажуть, що вони zostали зовсім без роботи і що їм загрожує голод, бо на їх роботу (зносять дрова) стали селяне з тих сел, що поблизу Києва. Уповаженні прохают упорядковати їх відносини з купцями, що торгують дровами.

В воєнно-окружнім суді. Вчора 19 вересня в воєнно-окружнім суді розглянуто було справу селянина Якіма Федичиного. За голову суду був ген.-майор Мішин. Підсудного оправдали з привдоу того, що вини його не було доведено.

Український гурток в духовній академії після того, як попризжали студенти, знов почав своє життя. На днях відбувся збори, на яких постановлено в цьому році значно поширити діяльність гуртка.

За найважливіше своє завдання гурток вважає те, що він мусить виховувати студентів-українців, які колись стануть дітьми на своїй батьківщині. Засоби гуртка складаються із членських вкладок. Незабаром гурток має виробити свій статут і прийняти до себе нових членів з поміж студентів, що вступили до академії цього року. Вагали треба сказати, що „Український гурток“ серед наукових та інших гуртків, які виникали в академії, єсть єдиний, що проявляє свою діяльність.

Сильні у Києві живе людей? В адресному каталозі стоїть підраховано, що за останній рік у Києві живе 350,949 чоловіка. До цього підрахунку не записано всіх малолітків, що мають менше ніж 14 років.

Заява луганьських домо-хазяїв. В київську думу подали дві заяви хазяїв будинків луганьського участка: одна—про те, що треба спорудити на луганьці каналізацію, друга—ворядкувати Глибочицьку вулицю,—заснувши глибочицьку канау, й замість неї прокласти електричний трамвай. Останнє прохання повинно звернути на себе увагу нашої думи. Глибочицька канава так „пахне“ і так впливає на здоров'я тих, що живуть

коло неї, що давно вже треба її скасувати. Хазяї будинків як Глибочицької вулиці, так і усей Луганьки вже не раз прохали про се і стару думу, і губернатора та вона відмовлялась тими, що це ніби б то не її діло, а „Округа путей сообщенія“.

Як відомо, Глибочицьку „Округ путей сообщенія“ віддав городові у володіння без строку.

Ще прохання хазяїв будинків. Хазяї будинків Ханського пер. і хазяї будинків Провінської вулиці подали в городську думу дві заяви, прохают заможити і поробити ліхтари на їх вулицях. Вони кажуть, що повинні сидіти зимою без дров,—бо зразу нема за що купити, а в осени, та весною нема чого й думати про те, щоб привести по тих вулицях дрова—таке болото.

Випадки. 19-го вересня на Козловській вулиці у міщанина Йосипа Яімова два невдоміх злочинці ограбили 62 карб., підканувши йому гаманець.

На Олександрівській вулиці дворник дома № 41 арештував міщанина Ароа Зарудського, що ніс клучок шмаття, вкраденого на горіщі того ж дому.

Міщанин Іван Пипицький заявив в Подільській участку, що 18 вересня його рідний брат Федір вкрау у нього (на Воздвиженській вулиці, дім № 40) з кишені в піджаку 440 карб. і венити куди подівся.

19-го вересня коло 11 годна дня на Бибиковській бульварі, в домі № 42 лікар Зісель Левін вбив свого тестя Марка Олександрова трьома кулями з револьверу за те, що тесть образив Левіа і його жінку.

В садби міщанина Олекса Яаушкевича на Кирилівській вулиці, в домі № 10 неазнати від чого згорів сарай. Потери е на 800 карб.

На В.Васильковській вулиці, в домі № 24 поліцейський Богател арештував селянина Варфоломея Володченка, що вкрау а неазертой крамяці купця Цимлера рижних річей на 9 карб.

В районі Либедського участка арештовано селянина Олександра Жукова і міщанина Івана Бороника, які ограбили селянина Василя Поленого 17 вересня в еверській столовій, в домі Бродського, № 36, на М.Васильковській вулиці.

За кордоном.

Англія.

Вимоги ірландських націоналістів.

Скільки день тому проводив ірландських націоналістів, Джон Редмонд, сказав промову, в якій висловив вимоги своєї партії.

„Коли властє взяв у руки теперішній уряд,—сказав Редмонд,—він виявив охоту дати Ірландії деяку автономію. Ірландські націоналісти постановили дати час міністрам, щоб вони виробили свої плани, а сами обмежились тільки тим, що висловили жалоби хліборобів і виступили проти деяких незаконних учинків урядовців. Частина вимог ірландської національної партії була сповнена і становище ірландських хліборобів значно покращало,—але не зовсім, бо для повного роз'язання якого б не було ірландського питання треба ірландської народної ради...

„В теперішній час ірландська партія і ірландський народ стоять у дуже важкому, можна сказати виключному становищі. Уряд, устами вельми важного свого заступника, обіцяв на будучий рік видати закон про автономію Ірландії, але враз із цим виявляється, що це буде тільки так звана адміністративна автономія. Щоб уникнути непорозумін, ірландська парламентська група вважає за свій обов'язок, оповістити, що вона не приймає на себе

одвічальності за такий проект, бо уряд ні до кого з ірландських діячів за порадою не вдавася. Аледумок своїх вони ховати не хочуть і широ заявляють, що ірландський народ тепер, як і раніше, буде вдоволений тільки з дійсної автономією, себ-то їм треба вільно вибраної народної ради з одвічальною перед нею властю, і з ніяким іншим рішенням ірландського питання погодитись не може.“

В одповідь на цю промову проводив другої Ірландської групи, О'Бріен, ось що сказав співробітничові англійської газети „Tribune“:

„Редмонд може тільки од самого себе одмовлятись од співробітничства з урядом, а що він скидає з себе всяку одвічальність, так це показує малосилність його політики. Редмонд остерігає народ, що в урядовому проекті ховається щось небезпечно для ірландських націоналістів. Одним таким чином він може тільки пошкодити справі, зменшити уступки, які збирається зробити уряд, і підняти проти нового закону всіх легвовірних. Парнелл поведився не так: він уперто боровся зо всіми урядами, що висловлювалися проти вимог Ірландії, але засвідив був готов помогати урядові радоу працею, скоро бачив, що уряд згоджується задовольнити де-які вимоги ірландців. Так поведився великий ірландський патріот, так треба поводитись і нам. Тепер настав час помогти урядові приязною радою і працею.“

Норвегія.

Вибори до народної ради.

Вже скінчались вибори до народної ради (стортінгу).Найбільше посольських місць одержав т. з. ліберально-демократичний блок—65. Консервативна партія матиме 47 голосів, а соціалісти 11. В минулій норвезькій народній раді було всього чотири соціалістичних послів. Не вважаючи на повну (абсолютну) більшість голосів, становище ліберальної партії не можна вважати непохитим, бо вона не е одностайна. Права частини лібералів досить поміркована, а ліва навапкі прихильється до соціалістів. Через це захиталося становище теперішнього кабінету Міхельсона, що належить власне до поміркованих лібералів. Сподіваються, що головою нового уряду буде міністер закордонних справ Левланд, щирий радикал, прихильник республіканського державного ладу.

Театр і музика

Український театр.

„Житейське море“, драма Карпенка Карого.

З початку вересня в цирку-театрі Крутикова грає українське товариство артистів під порядкуванням Пронського й Бродерова. Репертуар цієї групи складається здебільшого з п'єс старих, „з співами й танцями“,—як „Запорожський кляд“, „Нещасне Коханнн“ й таке інше, які проходять досить рівно, через те що серед артистів деякі персонажі з голосом і єсть не погані при трупі хор і оркестр. Окрім українських опереток трупа виставила за сей час кілька п'єс з серйозного репертуару, як „Степовий гість“—Б. Гріченка, „Су-

ту“, „Житейське Море“ І. Карпенка-Карого. Про виконання останньої п'єси скажемо де-кільки слів.

Визначне місце в „Житейському Морі“ займає роль артиста Івана Барильченка. Від доброго виконання цієї ролі залежить і успіх п'єси. На жаль, д. Пронський, що грав Барильченка, не дав того, що вимагає роль, тим то й п'єса не зробила того вражіння, яка могла б зробити. Ми не бачили в д. Пронського гри, експресії, якої так треба для передачі тих змагань, що виникають у Барильченка, коли він, з роду хлібороб, одірваний від батьківщини хвилею житейського моря і занесений у городську обстанову, починає бачити всю мервоту тогто життя, серед якого він живе в городі. Тим то не дивно, що для глядачів залитився невизримий кінець п'єси— що артист Барильченко клада сцену й вертається до батьків, на село, до землі,— бо у Пронського в цій ролі була поза, рухи, декламація і тільки.

Не дуже добрий теж був жіночий персонал— видно артистки погано себе почували на сцені в панському вбранні.

Д-ка Тамара була б крашоу артисткою Ваніною, коли б говорила вразніше.

Далеко краще за інших був д. Петренко в ролі актера Крамарюка. Він добре змажував тип „театрального шкани“, артиста, що після довголітньої служби на сцені втратив свою власну фізіономію, став похичачем у артистів.

Д. Неполя був би кращим антрепренером, коли б менше вживав шаржу. Вагали треба сказати, що вражіння після вистави „Житейського Моря“ таке, що такі п'єси не по силі трупі.

Ю. О.

Український спєнталь. В субботу в Луганьському Народному Театрі виставляється комедія Івана Тобілевича „Хазяїн“. П'єсу виставляє артистичний гурток під зарядом М. Старичкої. Початок о 8 год ввечері.

Телеграми.

С.-П. Т. А.

ПЕТЕРБУРГ, 19 вересня. Дозволено тим сільсько-господарським школам, які підлягають департаменту хліборобства, зробити запомогу товариству плододводства організуванням збору жертв сировими й сушеними овочами за-для лікарсько-питательних пунктів, які засновані по тих губерніях, де був неврожай.

Звістки газет, наче б то лікарі, що були виражені Червоним Хрестом в неврожайні місця, занедужали, це правдиві. Червоний Хрест врядув отряд з п'яти лікарів до Сизраї, але звідки повідомили, що там усє благополучно. Справа робочих депутатів, уважаючи на прохання оборонців, відкладена на три дні.

КАТЕРИНОСЛАВ, 19 вересня. Шукаючи учасників грабунків, поліція затримала одного на Юрданській вулиці—з браунінгом, а ще трьох на Олександрівській вулиці. Під час трусу на Олександрівській вулиці між поліцією та революціонерами почалась перестрілка; одного з революціонерів поранено, другого вбито.

питий—то чи багато йому більше треба? Книжок та часописів тоді ще не водилося, „монополюк“ під зеленим дахом посеред села ще не стояло, акцизів на всячину було ще не чуно—то й нічим було голови сушити. Правда, був тоді свій безнастанний клопіт, безнастанний військовий стан, бо найбільше тоді на село дикув який татарин, печеніг, чи там ще який хижак, то й оселю, бувало, зруйнує та з димом за вітром пошле, і жінку чи дочку на коняці умчить, а чоловіка до хостої коняці прив'язе та до себе в ауд повстане... Було цього лиха доволі... Але до чого тільки лихо не привичай українця? Бачив він його на своєму більш як тисячолітньому віку не один ківш, повний ущерт, бачить це його і зараз гаразд, та аж п'яний од нього хляється... І як глянути назад за тисячу літ, то чи й велика така вже одміна сталася! „Військовий стан“ так саме йому не вдивовижу,— а от хйба земелька десь з рук йому висльнула, та звір кудись загнався без вісти, та птиця з ірлю не вертається, а замість меду—самі лишень штрапи у лісі ростуть, аби тільки курка через рів туди перескочила... Годі вже тепер українцеві, як колись то було, велико пишатися та крамарства, як чого лилого, дуратися! Годі вже за три шаги по панських лнах спину гнути та й тими кишенью меткого крамаря якогось роспирати! Злиденне життя навчало місціше копітку в руках придержувати, навчало й того, як це робити. Воно показало, що усюмо голова—гурт; гуртом можна великі дива робити, і тільки гуртом лихові уся-

кому зарадити та з злиднями вовчати.

Розміркувавши, що з крамарства наживається серед великого гурту людей,—хоча, б от і в селі,—один, двоє чи кілька—група прийшла до тієї думки, що нащо має оден хтось аж он як з усіх у селі наживатися, коли можна так зробити, щоб і усе, що треба в своїй гуртовій крामниці мати і дешевше все там здобувати і ще баршів з тієї торговлі (авони ж не малі бувають!) між собою поділяти: хто більше в свою гуртову крामницю торгувати дав, той і баршшу більше звідти взяв.

Придумали так звані „Потребительні крामниці“...

Ще не давно такі крामниці тільки загриницею повелися були, та й у нас подекуди по великих городях, по фабриках та заводах, а на селі їх слівє що не чуно було: не з мужицким, мовляв, розумом на таке заходитися! Та сказано мабуть ще раніш, як ті крामниці придумано,—що „не святі горшки ліплять!“ Заходилися селяне своїм мужицким розумом жити (бо панського коли то це дождешся!), заходилися і крामниці потребительні в себе заводити—і побачили усі, що й розуму мужикам вистачає, і справляються вони з крामниціами так, що иншим панам і не сняться, і до начальства не бігають по розум, позвачитися... А коли ще на селі трапляється добра людина, трохи письменніша: чи вчитель, чи совіський писарь, чи великий панок який, чи часом піч, що з людьми одним духом живе, то тоді таке в селі заведеться, що любо й

дивитися. Певно, що сільські крामниці, що з павіг починаються і на копіяк держаться, не можуть стати в рівень з заводськими наприклад, бо там і люде багатчі, і хазяїн заводу допомагає крामниці, то й торговля там мусить бути більша; але коли крामниця на селі вкорениться, та все село до неї за всячиною звертеться, то через кілька літ сільська крामниця мало не кожну заводську повершать.

Зараз показано буде, як стояла справа з деяким потребительними крामницями у Київщині, заводськими та сільськими, за минулий рік 1905.

Заводські.

Найстаріша 1) *Ольшанська* (Звенигор. повіту),—заснована ще п. 1888. Членів у ній було 73, павових (складених членами грошей) 2460 р., обороту в лавці було на 21,809 р., чистого зиску—1069 р.; 2) *Шамрайська* (Васильківського пов.) (Заснов. п. 1893): членів, 93, павів—2,000 р., обороту—23,606 р., чистого зиску—1,072; 3) *Кожанська* (Васильківськ. пов.) заснов. п. 1895, членів 33, павів 1,910, обороту 26,300, чистого зиску 567; 4) *Смілянська* (Черкаський пов.) (засн. п. 1896) членів 217, павів—9,700, обороту—103,787 р., зиску—3,958 р.; 5) *Старогостянська* (Чигиринського пов.) (заснов. п. 1902): членів: 98, павів 3,370, обороту—44,000, чистого зиску—2,517 р.; 6) *Златопольська* (Чигирин. пов.) (основ. 1,904): членів 79, павів—1,847, обороту 26,891, зиску—449 р.

Таким чином виходить, що як взяти кругом, то в минулому році кожна заводська крामниця в Київщині мала

коло 100 членів, більш як 3,500 р. кожна павових грошей, обороту мала більш як на 40,000 р., а зиску в кожній було більш як на півтори тисячі рублів. Це так було в заводських—панських крामницях. А погляньмо тепер на

Селянські.

З тих 8 крामниць, про які буде аараз мова, тільки одна має вже 8 літ життя (Ставищанська), одна—7 (Дзвенгелівська), а решта все молоді: 5 засновано року 1905, а одна (Колодиська, Звенигор. пов.)—п. 1904. Та про те в них, хоча й молодих, справа так стояла (починаємо з наймолодчої): 1) *Івангородська* (Чигирин. пов.): членів—51, павів—246 р., обороту—2567 р., чистого зиску—75 р.,—це все за кілька осіних місяців, бо тільки в осени п. 1905 засновано крामницю; 2) *Гуляйпольська* (Звенигор. пов.): членів 33, павів—476 р., обороту—2275 р., чистого зиску—64 р. 61 к.,—крамницю засновано в маї місяці; 3) *Боролицька* (Чигирин. пов.): членів—36, павів—880, обороту—2468, зиску—158 р.,—засновано в маї; 4) *Лоташівська* (Звенигор. пов.): членів—54, павів—260 р., обороту—4080 р., зиску—276 р.,—засновано в маї; 5) *Гусаківська* (Звенигор. пов.): членів—58, павів—154 р., обороту 3348 р., зиску—79 р. 11 коп.,—засновано в маї; 6) *Колодиська* (Звенигор. пов.): членів—145, павів—720, обороту 17206 р., чистого зиску—651 р. 95¹/₂ к.,—заснована на початку п. 1904; 7) *Дзвенгелівська* (Уманський пов.): членів—10 (крамниця власне заснована Дзвенгелівським Позичково-

Щадничам Товариством), павів—984 р., обороту—14474 р., чистого зиску—393 р., і 8) *Ставищанська* (Таращанського пов.): членів—114, павів—6778, обороту 369,538, чистого зиску—3047 р. В цій останній, як бачимо, обороти такі, як ні в одній заводській немає! А як взяти кругом усі ці сільські крामниці, то виходить, що членів в них, поки що, душ по 60—65, павів кожо півтори тисячі рублів, обороту в кожній тисячі на 6—7, а як поділити з Ставищанською—то більш як на 50 тисяч, зиску в кожній коло 250 р., а з Ставищанською—коло 600 р. А всього ці всім сільським крामницям зробили обороту мало не на півмільйона рублів та мали чистого зиску коло 5 тисяч. І тож тільки 3 крामниці таких, що оборот в них був цілий год, а в 5 нових—тільки пів года! А коли 8 крामниць за півгода вторгували півмільйона рублів і розділили поміж своїми членами 5 тисяч, то скільки ж мільйонів рублів торгуватиметься і скільки теж мільйонів пішло б назад у хазяйські кишені, як би у кожному селі заведено було таку крामницю! Голи покласти найменше 1000 рублів чистого зиску на кожну потребительну лавку в кожному селі, то й тільки б мільйонів зо 3 що-года. Це ж тільки чистого зиску! А скільки ж то ще виграє люд на тому, що усякий крам стане на селі дешевший та що за ним далеко рипатись не треба! Над цим варт добре подумати, а той, що має вуха нате щоб чути, нехай чує та твердо собі пам'ятає, що „не святі горшки ліплять“...

В. Доманицький.

ХАРЬКІВ, 19 вересня. Поліція арештувала одного з головних проводирів розбійних, відомого злодія Прока. В нього знайдено багато цінних річей і грошей.

ПЕТЕРБУРГ, 19 вересня. Вчора, у 9 годин ранку, в Шісельбургській кріпості покарано на смерть убивця генерала Козлова, що називав себе крестником Виктором Васильєвим.

МОСКВА, 19 вересня. Градоначальник звернувся до ректора університету з листом, в якому вказує, що на університеті відбуваються збірки, куди приходять сторонні люди, що належать до революційних партій.

Оберегаючи порядок в столиці, він не може дозволити, щоб в університеті організовувалися революційні гурти, і не зупиниться перед рішучими засобами. Він радить звернутися до студентства з відозвою, де було б зазначено, що 18 і 19 вересня на університеті відбулися збори при участі соціал-революціонерів і опозиційної групи соціал-революційної партії, причому на зборах були робітники й студенти інших вищих шкіл; градоначальник заявляє, що такі збори, як заборонені законом, будуть зараз же розпускатися. Остання збірка мала дуже примиряючий характер; більшість бесідників-студентів висловила, що треба уникати всяких конфліктів і згодуватися на все, щоб тільки зберегти університет. Заходи деяких бесідників закликати студентів до революційної боротьби зустріли догану з боку більшості, яка признає необхідним зберегти університет од закриття.

БАТУМ, 19 вересня. Двоє злочинців вбили на смерть з револьвера управляючого Нобеля шведського віце-консула Гагера.

МОГИЛЕВ, 19 вересня. 14 вересня у Могилеві саддати затримали 5 євреїв, з яких один агітував серед саддів, двоє допомагали агітації і двоє хотіли одбити арештованих; усі п'ять одправлені до тюрми.

РЕВЕЛЬ, 19 вересня. Вночі у карлівській лютеранській церкві поламана скарбонка, порушені хрести, підсвічники, подерті й залиті керосином книжки, посовані килими. Злодії відішли через вікно.

ПЕТЕРБУРГ, 19 вересня. Городське присутствие по правам спілок відмовило в легалізації всеросійської академічної спілки і спілки рівноправності єврейського народу на тій підставі, що не додержані деякі правила. Питання про легалізацію товариства народних університетів відсунуто; легалізацію (дозволено) товариство позашкільної освіти „Помощь“.

Постановлено закрити спілку інженерів і техніків за те, що вона не подала списку членів і віддавала своє помешкання для нездоволених зборів революційних організацій.

Міністерство доріг розіслало на закінчення відомств проект постанови про до праці й відпочинку залізничних службачих. Проект буде виконаний адміністраційним шляхом.

В газеті „Berliner Tageblatt“ надруковано статтю, де говориться, наче б то вже виготовлено законопроект про до єврейського питання, в основу якого покладено думку, ніби б то євреї—головні діячі революції. Стаття ця, передрукована в газеті „Товарищ“, цілком неправдива.

Од 11 до 16 вересня селянський та дворянський банки дозволяли купити 62 маєтки на 108,062 десятини. Банком пропонується 95,9 рублів за десятину. В той же час рада селянського банку дозволила видати позички по 86 справам під набуваємі селянами землі площею 14,006 десятин; банк дозволив позичку по 105,6 рублів на десятину.

АСХАБАД, 19 вересня. На засіданні воєнно-окружного суду вбито з револьвера прокурора генерала Ринкевича.

Убивець, техник Морозов, в боротьбі при задержанні його, смертельно ранений.

КРОНШТАДТ, 19 вересня. Командант кріпости віддав до суду 295 матросів з броненосця „Імператоръ Александър Второй“, яких обвинувачено в тому, що вони не послухались наказу капітана, що звелів під час матроського бунту 20 люда спустити човни для вивадики на беріг. Суд почнеться на тому ж дні.

ПЕТЕРБУРГ, 20 вересня. „Россія“ в передовиці, присвяченій наказу, який дано землеустроїтельним комісіям, говорить: „правительство подбає з усіх сил, щоб землеустроїтельні комісії могли успішно виконати свої завдання. Для того буде звернено особливу увагу на вибір обовязкових членів комісій, які назначатимуться виключно з поміж людей відомих через свою службу або діяльність і близько знайомих селянські потреби тих повітів, куди вони призначені. Далі задалегідь будуть ужиті заходи, щоб комісії мали певне число землемірів, будуть асигновані кредити для видавання позичок і заповом під час упорядкування земельної справи. Коли ж місцева людність віднесеться в особі своєї виборних членів комісії

прихильно до цих інституцій, то можливо сподіватись, що за короткий час самі гострі, невідкладні потреби хліборобів будуть задоволені і разом із тим буде підготовлено й потрібний і цілком імовірний матеріал для справедливого й розумного порішення земельного питання.

В Кронштадті, на минному крейсері „Гайдамак“ зроблено досліди телеграфних зносин через повітря при допомозі змія з Берліном. Вітер став на перешкоді, проте кілька слів вдалося передати до Берліну й одержати відповідь.

19 вересня почалися сполучені засідання петербургського й московського відділів центрального комітету партії народної свободи. Обсуджувались доклади, які будуть зроблені на будучих делегатських зборах партії. Делегатські збори будуть закриті, без доступу кореспондентам та стороннім.

ВАРШАВА, 19 вересня. Університетська рада, зваживши теперішні становище річей, прийшла до думки, що почати вчення в близькій будучині неможливо. Через те академічний організації й засоби варшавського університету мусять бути використані для утворення нового вищого просвітнього закладу в Россії.

ХАРБИН, 20 вересня. На підставі оголошеного командуючим військом Далекého Сходу наказу про те, що з 15 вересня одкрито вільний доступ японцям до північної Манчурії, прибули туди перші японці кі купці.

КЕЛЬЦІ, 20 вересня. Ранком по присуду воєнно-полевого суду розстріляно трох розбійшаків.

СИМБІРСЬК, 20 вересня. Настрій селян спокійний. Селяне вносять податки справно. Тим, хто потерпів од неврожю, уряд і громадські організації роблять всякі запомоги.

СУДЖА, 20 вересня. Казенні й земські податки од селян йдуть справно.

СУХУМ, 20 вересня. На пароході російського товариства „Георгій“, що вийшов з Батуму вночі, 25 злочинців під погрозою смерті примусили капітана спинити пароход біля Кодора і забрали почту в 16,000 рублів. Вистрілами з револьверів злочинці загнали пасажирів і команду до третього класу і закрили всі виходи. Коли пасажери першого класу хотіли боротися й зробили кілька вистрілів, то розбіскали пригрозили, що вб'ють двох помічників капітана і чотирьох матросів, що були в їх руках, як заложники. Після того взяли човен і вийшли на беріг, узявши з собою заложників.

РЯЗАНЬ, 20 вересня. Губернське земське зібрання вислало телеграму до предсідателя ради міністрів, висловлюючи співчуття в приводе злодійського замаху на Антекарський острів.

ХЕРСОН, 20 вересня. Сім чоловік, що брали участь в нападі на коховський відділ Петербургського міжнародного банку—присуджені воєнно-полевым судом до розстріляння. Присуд виконано. Других двоє, що приймали участь у грабунку, присуджені до 20 років каторги.

АСХАБАД, 20 вересня. Домовину вбитого прокурора генерала Ринкевича вкрито військами від офіцерів та саддатів залізнодорожного батальйону.

Загряничні телеграми.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 19 вересня. Остання нота держав-покровительниць в справах Крита повідомляє лише, що Королевич Юрій вийшов з острова і чотири держави-покровительниці призначили йому заступником Займіса, якому даються ті самі уповання.

ПОЗНАНЬ, 18 вересня. Поліція сконфіскувала в польського фабриканта Вевесинського 10,000 примірників польських відозв, які закликали до загального шкільного страйку в познанській провінції.

ЦЕТІНЬЕ, 20 вересня. Перші вибори народних заступників пройшли в повнім порядку; ніхто з послів не виступав од якої певної партії, проте можна сподіватись серйозної опозиції Урядові.

ЛОНДОН, 20 вересня. „Times“ повідомлено в Токіо, що поступовання російського уряду, що згодився на скасування спінгайського меморандума, японці високо цінують, віддаючи пошану великодушній політиці Звольського.

ВІДЕНЬ, 20 вересня. В палаті послів міністр народної оборони говорив про те, що треба збільшити численність артилерійського війська, зреформувати й і вложити 15 нових артилерійських і 14 мортирних полків. Видатків буде—для Австрії 18,600,000, для Угорщини 16,200,000 корон.

СТОКГОЛЬМ, 20 вересня. Уряд звелів вислати в Швеції, яко волоцюг і небезпечних для громадянства людей, Німана, Лусто і ще чотирьох інших.

Дописи.

М. Брусилов, київської губ. Оце останніми днями у нас трапилась чудна пригода, її селяне у нас зовуть „забастовкою

дівчат“. У одного міського селянина було весілля, Молоді, як завжди, було дуже багато, бо до цього була ще й неділя—10-го вересня. На весілля притягся і міський стражник Горай, трохи під чаркою. Горай дуже хотівся потанцювати з селянськими дівчатами, але дівчата змовились і ві одна з їх не згодилась танцювати в „барбосом“.

Ображений Горай розлютовався і став чеплятися до хлопців і мішати у їх танці, але хлопці теж не приймали його до себе. Скінчилось діло тим, що парубки набили стражника, ще й зламали йому шашку.

Взагалі треба зауважити, що серед наших дівчат за останній рік помічались розвиток самосвідомости, а також свідомости в головніших сучасних випадках, чого раніше, звісно, зовсім не помічалось.

Треба зауважити, що під впливом більш освічених парубків наші брусилівські дівчата зовсім перестали співати пісні про козаків, взагалі пісні, в яких уживається слово „козак“. Як тільки яка з дівчат заведе коли пісню про „козаченька“, перед нею зараз же з'явиться якийсь парубок і примусить її перестати співати, а то й просто силоміць затулять їй рот.

3 Холищини. 7 августа в г. Замості люблинської губ. арештовано народного вчителя д. Голубовича, що літом гостював у своєї сестри. При трусі забраво кілька номерів „Гр. Думки“, журнал „Нову Грому“ і силу книжок „Благотворительного Общества для пазанія дешевых і общепольных книг“, що були у нього на комісії, знайдено й одну виборську відзову, що прислав йому хтось. Арешт відбувся при тяжких обставинах: жінка д. Голубовича тоді три тижні як умерла, і трое дітей (найстаршому 11 років) залишено без батька й без матері. Д. Голубович був у нас одним із поступовців, працював цілком на легальному ґрунті і ніколи не розповсюджував прокламацій, як в тім його об'язувачуть, а тільки вносив новий дух посеред учителів та інтелігенції. Начальник дирекції народних шкіл д. Червяковский ворожий до таких учителів, що читають поступові часописи „Око“, „Гр. Думку“, „Страну“ і т. и. і каже, що найліпшим часописом для вчителів повинно бути „Новое Время“. Позаяк д. Голубович „Нов. Времени“ не читав, а передплачував поступові і переважно українські газети (д. Голубович—свідомий українець), то д. Червяковский здавна вже позирав на д. Голубовича неприхильно за його „лібералізм“, а також, як каже д. Червяковский, за „дохломанію“. Д. Червяковский на українську справу дивиться дуже вороже і вважає її за сепаратизм.

Життя народного вчителя у нас зараз при д. Червяковському стає неможливим. Усім учителям, що брли участь у передвиборчій агітації і провадили агітацію в поступовому дусі, директор зробив велику догану за об'язковий викинути зо служби, або переведити з місця на місце на просторі 100 верстов [у нас багато вчителів жонаті].

Тепер починається в Холищині велика боротьба учителів з начальником дирекції д. Червяковським та з його прихильниками, яких він має найбільше серед духовенства, яке у нас мало не все не прихильне до нового ладу. Од сільських повів раз-у-раз йдуть до начальника дирекції писання про вчителів. Що піп скаже, це „свята правда“, а вчитель одбуває. Таке то становище народного вчителя на Холищині.

С. Лісники, київського повіту. Безладдя, що опанувало нашу державу, з городів перейшло на села. „Закоків тепер нема“—се можна почути тепер од селян дуже часто. Поступовці, розсудливі, більш-менш свідомі селяне, дійшовши до такого переконання, поводяться як і попереді в своєму житті так, як вимагає їх власна потреба, поводитися як і попереді, гуляють то що, зухвало підняли свої голови, набрались великої зважливости: розбишцаття, крадіжка, грабінництво заповували в селі. Сими днями наш селянин Михайло Варбара з живого поїхав до сусіднього села на храм замкнувши хату. Цього тільки й сподівались два його сусіди—вони відкинули замок, заїздили в хатку і, перерубавши все до щенту, забрали 20 карб. грошей, два шматки полотна, деякі манатки і гарбузове насіння Повернувшись до хати, Варбара вдарився об полі руками—останяє забрато! Але не роблячи гвалту, він почав нишпорити—і натрапив на слід. Злочинці признались і, бажаючи не доводити до поліції повернули манатки, плативо і 10 карб. Ренту грошей—розрачунок—обіцяли принести вночі, і дійсно додержали слова, навіть горіжки принесли, піячили всю ніч... А вранці п'ять господарів не знайшли в хлівах своїх коней—покрадено.

Залізничні Поїзди.

Table with 4 columns: Швидко-Західна (Юго-Западная) залізниця, № поїздів, Одходить з Києва, Прибуває до Києва. Includes routes like Кур'єр 1, II, кл. Одеса Варшава, Кур'єр I, II, клас. Брест, Варшава, Почтов. I, II, III кл. Одеса, Брест, Білосток, Граєво, Почтов. I, II, III, Сарни, Ковель.

Table with 4 columns: Адреса, № поїздів, Одходить з Києва, Прибуває до Києва. Includes routes like Варшава, Пасааж. I, II, III кл. Брест, Білосток, Пасааж. I, II, III кл. Одеса, Умань, Пасааж. I, II, III кл. Бердичів, Радивилів, Пасааж. I, II, III клас. Одеса, Володимирське, Мшан. I, II, III кл. Одеса, Брест, Пасааж. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Катеринослав, Почтов. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Євпаторія, Мшан. I, II, III кл. до Охшаниці, Пасааж. I, II, III кл. Сарни, Ковель, Варшава, Вільно, Петербург, Мшан. IV кл. Київ Одеса, Брест, Знаменка, Московсько-Києво-Вороніж. залізниця, Швидк. I, II, III кл. Москва, Почтов. I, II, III кл. Москва, Курськ, Пасааж. I, II, III кл. Курськ, Москва, Воронеж, Пасааж. I, II, III кл. Курськ, Воронеж, Харків, Петербург, Києво-Полтавська залізниця, Почтов. I, II, III кл. Кременчук, Полтава, Харків, Швидк. I, II, III кл. Полтава, Харків, Лозова, Ростов, Севастопіль, Тов.-пасааж. II, III клас. Полтава, Харків.

Редактор М. Павловський. Видаєць Б. Грінченко.

Оповіді.

Шукаю посади, або якої небуди роботи. Адреса: Гоголівська д. 12, кв. 3. р. 040

Последняя новость—часы „полифонъ“.

Вы доставите много удовольствия себе, семейству и гостям если приобретете самоиграющие музыкальные столовые часы „Полифонъ“, играющие красивые вальсы, польки (для танцев), марши или народн. пѣсни, „Перидский марш“, „Преображенский марш“, „Вальс Ожидания“, „Невозвратное время“, „За Дунай“, „Боже Царя Христин“, „Камаринскую“, „Трепакъ“, „Возль рѣчки“ и т. д. громко, долговзвучным и приятным тоном. Кроме того, эти часы показывают очень вѣрное время. Ручательство за вѣрность хода часов и за непортяч. музыку на 8 лѣтъ. Цѣна съ изящнымъ фантастическимъ бронзовымъ циферблатомъ, вмѣсто 12 р. только на короткое время 6 р. 25 к. и 7 р. Заказы высылаются безъ задатка по получениі заказа наложеннымъ платежомъ. Адресовать: Торговый домъ Ю. ЯКУБОВИЧЪ, Варшава, Перонная 10. чт. 20—30 141

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ЗАВОД ОГНЕУПЕРТИХ ВИРОБІВ

А. М. Ковалевський

пропонує до теперішнього сезону: Плитки пірогранітні, тарокотові для вистилання підлоги, пішходів, плитки щоб облицьовувати передні стіни будівель, ЦЕГЛУ огнеуперту кращої доброти, ЦЕГЛУ для облицьовання, ЧЕРЕПИЦЮ марсельську, огнеуперту глину й цемент.

М. К. Назобчихський і М-во

в Києві, Хрещатик, ч. 7. Телеф. 1525. чт 5-5 209

Перше в Росії повне видання „КОБЗАРЯ“

Т. Г. Шевченка.

Велика потреба земляків—мати повного „Кобзаря“ Шевченкового—тепер задовольється: друкується перший в Росії повний збірник поезій Шевченка, які коли небуди повзляють до цього часу. Видаєць ужив усіх заходів, щоб видання було якомога краще і що-до самої редакції, і по своїй зверхності. Це буде великий том до 700 сторін друку, на добром папері, з портретом автора. Чистий пробукоток з видання поділяється між двома українськими товариствами в Петербурзі—„Обществом изданія общепольныхъ и дешевыхъ книгъ“ та „Обществомъ имени Т. Г. Шевченка для вспомоществованія учащимся въ высшихъ учебныхъ заведенияхъ С.-Петербургга уроженцамъ Южной Росіи“. Книжка коштує 1 карб. 50 коп. (без пересилки), а хто заплатить гроші до 1 октября (жовтня), той платить 1 карб. (без пересилки). Гроші (передплату) можна послати на такі адреси: 1) С.-Петербургъ, въ „Правленіе Благотворительнаго Общества изданія общепольныхъ и дешевыхъ книгъ“. 2) У Києві, Безаківська 8, книгарня „Кіевской Старини“. Передплата приймається і у д-ра Е. С. Грбнімова (Петербург, Казанська, 39). Склади видання—в Петербурзі—„Литературная книжная лавка М. В. Пирожкова“ (Вас. остр., 2-я линия, д. 13) і Києві—книгарня „Кіевской Старини“ (Безаківська, 8).

ДРУКАРНЯ, ЛІТОГРАФІЯ й ПЕРЕПЛЕТНЯ

Київ, Трьохсвятительська, ч. 14. Телеф. 971.

Т-ВА Н. А. ГИРИЧ.

Телефон 971.

ПРИЙМАЮТЬСЯ: всякі друкарські й літографські роботи, а також замовлення на оправа лийнок, брошур тощо.

Всі замовлення виконуються швидко й чепурно.